

на підсумковому значенні інтегрального показника доцільності реалізації проекту.

Бюджетна ефективність визначається на основі оцінки величини доходів і витрат і становить собою вплив інвестиційного проекту, що здійснюється, на доходи і витрати національного, регіонального або місцевого бюджетів (показник бюджетної ефективності визначає також міру загальнодержавної, регіональної або місцевої фінансової підтримки проекту). При включенні до комплексного показника бюджетної ефективності проекту ми рекомендуємо отриманий абсолютний ефект за проектом порівнювати до здійснених інвестицій у проект, таким чином врахувавши пропорційний внесок до бюджету залежно від масштабу проекту.

Окрім врахування коефіцієнта автономії у разі необхідності можемо до комплексної оцінки проекту включити також показники, які характеризують створення додаткових робочих місць, поточну ліквідність активів проекту, величину чистого оборотного капіталу тощо.

Коефіцієнт поточної ліквідності (*Current ratio*) показує, чи достатньо у підприємства коштів, які можуть використовуватися для погашення короткотермінових зобов'язань, тобто можливість покриття поточних зобов'язань поточними активами. Згідно з міжнародними стандартами вважається, що для більшості підприємств цей показник має бути в межах від 1 до 3. Значення показника менше 1 може свідчити про процес фінансування придбання основних засобів за рахунок короткотермінової заборгованості, що є абсолютно неприйнятним у практиці ефективного управління підприємством. Однак і занадто високий коефіцієнт ліквідності може свідчити про погане управління, що полягає в "замороженні" засобів та запасів, тоді як вони мають приносити прибуток. Досліджено, що оптимальне значення названого показника є різним для кожної галузі й типу підприємства. Можна вважати прийнятним для промислового підприємства коефіцієнт ліквідності від 2,0 і вище (для підприємств, що надають комунальні послуги, прийнятним є коефіцієнт 1,0, оскільки вони можуть досить точно передбачати надходження коштів за надані послуги і мають низьку поточну заборгованість). Різниця між поточними активами і поточними зобов'язаннями утворює оборотний капітал підприємства, яким воно може користуватися для фінансування поточних потреб в умовах поганої кон'юнктури. Зазначимо, що під час аналізу проектів показники ліквідності активів аналітики надають друге місце після показників прибутковості, а фінансова стійкість, оборотність активів та інші включаються до третьої групи за важливістю врахування їх під час аналізу.

Перевищення чистого оборотного капіталу (оборотних коштів, або робочого капіталу – *Net working capital*) понад короткотермінові зобов'язання свідчить, що підприємство спроможне погасити взяті на себе короткотермінові зобов'язання, а також має відповідні резерви для розширення своєї діяльності, і навпаки. Оптимальний

обсяг чистого оборотного капіталу визначається в кожному конкретному випадку окремо і залежить, як правило, від особливостей господарської діяльності підприємства та її масштабів, обсягів реалізації, швидкості оборотності матеріальних засобів. Однак необхідно зазначити, що істотне перевищення чистого оборотного капіталу понад визначену оптимальну його величину свідчить про нераціональне використання ресурсів підприємств.

У разі необхідності інвестиційні аналітики завжди можуть на власний розсуд доповнити розрахунок запропонованого інтегрального показника іншими відомими критеріями, що будуть вважатися важливими для господарської діяльності підприємства на визначену перспективу.

Висновки і перспективи подальших розробок. Запропонований інтегральний показник доцільності реалізації проектів, адаптуючи та поєднуючи принципи визначення евклідової відстані із методикою Сааті для визначення значущості використовуваних критеріїв, у повній мірі враховує всі вимоги щодо необхідності досягнення цільових значень показників, перевищення або менші значення яких від рекомендованих негативно впливають на привабливість проекту щодо його реалізації. Включення до інтегрального коефіцієнта складових, що відбивають народногосподарську економічну ефективність, тобто ефективність інвестиційного проекту з погляду інтересів народного господарства в цілому, а також для регіонів, що беруть участь у здійсненні проекту, галузей, організації і підприємств, дозволяє порівнювати альтернативні управлінські рішення щодо державної реалізації проектів, які передбачають участь держави, вибору кращого з них, а також обґрунтування розмірів і форм державної підтримки. Таким чином, запропонований підхід до вироблення інвестиційного рішення, в якому процес оцінювання проектів розглядається як сукупність взаємопов'язаних складових елементів, дає змогу на основі узагальненого інтегрального показника всебічно оцінити інвестиційні проекти і прийняти остаточне рішення про доцільність прийняття їх до реалізації.

1. Азарова А.О., Берев Д.М. Оцінка ефективності інвестиційних проектів // *Фінанси України*. – 2004. – № 9. 2. Алексеенко И.Р., Крейсевиц Л.В. Последняя цивилизация? Человек. Общество. Природа. Киев: Издательство "Наукова думка", 1997. 3. Дюка А.П. Механізм управління створенням наукоємної продукції в організаціях науково-технологічної сфери: Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.02.02. – К., 2003. 4. Коюда О.П. Інвестиційна привабливість підприємства в умовах трансформації економіки: Дис. ... канд. економ. наук: 08.06.01. – Харків, 2003. 5. Методика оценки технико-организационного уровня производства заводов (объединений) Минтяжмаша / НИИПТмаш. – Красноярск, 1982. 6. Николаева О.Е., Алексеева О.В. Стратегический управленческий учет. – М.: Едиториал УРСС, 2003. 7. Процькіє О.П. Матрична модель інвестиційної привабливості об'єктів приватизації // *Фінанси України*. – 2005. – № 8. 8. Череп А. В. Ефективність інвестицій підприємств харчової промисловості: Дис. ... канд. економ. наук: 08.06.01. – К., 2003. 9. Юхимчук С.В., Супрун С.Д. Матрична модель оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств // *Фінанси України*. – 2003. – № 1.

Надійшла до редколегії 26.11.2007

Ю. Солов'ян, асп.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Присвячено визначенню теоретичного змісту категорій корпоративного управління на основі порівняльного аналізу їх сучасних інтерпретацій зарубіжними і вітчизняними вченими. Уточнено сутність таких економічних категорій, як "корпорція" та "корпоративне управління".

The paper is dedicated to the theoretical contents of categories of corporate management on the basis of their modern interpretations comparative analysis by foreign and domestic scientists definition. The essence of such economic categories, as corporation and corporate management is specified.

Постановка проблеми. Подальший розвиток та поглиблення ринкових відносин в Україні значною мірою пов'язані з активізацією державного корпоративного

сектора економіки та споріднених з ним структурних елементів. У зв'язку з розвитком підприємницької діяльності і різних форм власності актуалізується значення

ня категорій "корпорація" та "корпоративне управління". Дані терміни в останні роки вживаються доволі часто як у науковій, так і публіцистичній літературі. Однак за сутністю і змістовним наповненням вони мають суттєві відмінності. Не відрізняється одностайністю з цих питань і чинне законодавство України. Існує і цілий ряд практичних проблем, що стоять на заваді активізації діяльності державного корпоративного сектора і не знайшли свого нормативно-правового вирішення. Виходячи з цього, важливого значення набуває аналіз існуючих підходів до визначення сутності економічних категорій корпоративного управління та уточнення теоретичного змісту таких термінів, як "корпорація" та "корпоративне управління".

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам корпоративного управління присвячено чимало наукових праць відомих вітчизняних фахівців, зокрема: Ю. Петруні, Д. Задихайло, О. Кібенко, Г. Назарової, М. Небави, В. Євтушевського, А. Сірка та інших. Серед іноземних вчених слід виділити: І. Ансоффа, М. Портера, П. Друкера, К. Макконнелла, С. Брю, Д. Маршалла.

Так, у своїх працях І. Ансофф визначає корпорацію, як: "широко поширену в країнах з розвинутою ринковою економікою форму організації підприємницької діяльності, яка передбачає пайову власність, юридичний статус та зосередження функцій управління у руках верхнього ешелону професійних управлінців, які працюють за наймом" [1]. За визначенням К. Макконнелла і С. Брю, корпорація – "юридичний суб'єкт, який отримав чартер властей штату чи федерального уряду та відособлений від індивідів, власністю яких він є" [7, с. 18]. Отже, корпорація за цими авторами – це юридична особа, окрема і відмінна від своїх власників, що має права, обов'язки і привілеї. Д. Маршалл і В. Бансал додають до визначення корпорації те, що вона повністю відокремлена від своїх власників, діє самостійно, а її власники можуть вільно передавати свою участь у капіталі іншим особам без будь-якого безпосереднього впливу на саму корпорацію [7, с. 18]. Проте, основна увага в публікаціях приділяється ролі корпоративного управління та визначенню місця корпорації в економічній системі країни.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Загалом, у вітчизняній та іноземній економічній літературі існує велика різноманітність визначень корпоративного управління. Деякі аспекти розгляду теоретичних засад сутності корпорації та корпоративного управління лишаються недостатньо висвітленими і потребують подальшого дослідження. Актуальним залишається завдання уточнення і розмежування складових категоріального апарату корпоративного управління, визначення нових аспектів у його розумінні.

Метою статті є дослідження теоретичних аспектів корпоративного управління в сучасних умовах. Для досягнення цілі, в роботі були поставлені наступні завдання:

- ✓ провести порівняльний аналіз сучасних інтерпретацій категорій корпоративного управління;
- ✓ уточнити теоретичний зміст термінів "корпорація" та "корпоративне управління".

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття "корпорація" та "корпоративне управління" широко використовується в західній економічній літературі і досить швидко запроваджуються в Україні. Це пояснюється поширеною формою корпоративного господарювання і власності, стрімким їх розвитком в Україні та необхідністю ефективного управління ними. Варто зазначити, що корпоративне управління як категорія являє собою складну систему економічних відносин, яка включає багато внутрішніх і зовнішніх елементів. Даний

термін досить часто використовується в законодавчо-правовій базі України, хоча на сьогодні не існує єдиного визначення корпоративного управління ні у зарубіжній, ні у вітчизняній науковій літературі. Часто під корпоративним управлінням розуміють загальний менеджмент, що не точно визначає його сутність. Іноді корпоративне управління подають як систему органів управління або сукупність організаційно-правових норм. Розмаїття підходів вказує на складність розгляду проблеми і потребує застосування системного, комплексного підходу.

В сучасній економічній літературі корпоративне управління трактується по-різному, зокрема:

- ✓ як система звітності перед акціонерами осіб, яким доручено поточне керівництво компанією;
- ✓ як спосіб управління компанією, який забезпечує справедливий і рівноправний розподіл результатів діяльності між всіма акціонерами, а також іншими зацікавленими особами;
- ✓ як комплекс заходів і правил, які допомагають акціонерам контролювати керівництво компанії і впливати на менеджмент з метою максимізації прибутку і вартості підприємства;
- ✓ як сукупність взаємовідносин між менеджерами компанії і її власниками з питань забезпечення ефективності діяльності компанії і захисті інтересів власників, а також інших зацікавлених осіб.

Варто навести деякі наукові погляди на сутнісне значення цього терміну. Так, К. Мейер вважав, що "система корпоративного управління представляє собою організаційну модель, за допомогою якої компанія представляє і захищає інтереси своїх інвесторів" [4, с. 72]. А. Козаченко та А. Воронкова дають таке визначення: "Корпоративне управління представляє собою діяльність виборних і призначених органів акціонерного товариства, направлену на підтримку балансу інтересів власників товариства і менеджерів, які керують власністю товариства, на отримання максимального прибутку від всіх видів діяльності товариства в рамках діючого законодавства" [4, с. 72].

Серед вітчизняних фахівців з корпоративного управління слід зупинитися на підході В. Євтушевського, який пропонує розглядати корпоративне управління у вузькому та широкому розумінні: як управління корпоративними правами; як корпоративне управління, що являє собою процеси регулювання власником руху його корпоративних прав із метою отримання прибутку, управління корпоративним підприємством, відшкодування витрат через отримання частки майна при його ліквідації, можливих спекулятивних операцій з корпоративними правами [2, с. 10].

У вітчизняній економічній літературі зустрічаються наступні визначення корпоративного управління: його трактують як засіб, за допомогою якого спрямовується та контролюється діяльність компанії, товариства. У рамках корпоративного управління визначається, яким чином інвестори (акціонери) контролюють роботу менеджерів, а також і відповідальність останніх за результати діяльності компанії. Добре організована система корпоративного управління дозволяє інвесторам (акціонерам, власникам) бути впевненими в тому, що менеджмент компанії раціонально використовує їхні кошти для ведення фінансово-господарських справ і збільшення вартості належної їм частки в акціонерному капіталі товариства.

У результаті проведеного дослідження, на наш погляд, корпоративне управління слід розглядати у таких чотирьох взаємопов'язаних системах:

- ✓ власники (акціонери, інвестори) – менеджмент компанії;
- ✓ менеджмент – працівники компанії;

✓ власники – працівники компанії (хоча найчастіше цей зв'язок опосередкований);

✓ власники – менеджмент – треті зацікавлені особи (державна, споживачі продукції підприємства, кредитори, громадськість тощо).

Сутність корпоративного управління розкривається через систему відносин між власниками акціонерного товариства, його менеджерами і зацікавленими особами для забезпечення ефективної діяльності товариства, рівноваги впливів та балансу інтересів учасників корпоративних відносин.

Роглядаючи економічну природу корпорацій, слід зазначити, що вона історично виникла в результаті еволюції ринкових відносин як економічний інститут об'єднання капіталу для фінансування великих підприємницьких проектів, що забезпечило їй широку перспективу. Дане поняття не нове. Ще А. Сміт у своїй праці "Дослідження про природу та причини багатства народів" застосовував цю категорію в розумінні акціонерної форми організації підприємництва.

Аналіз існуючих літературних джерел свідчить, що більшість дослідників вважають, що сучасне розуміння цієї категорії походить з США і введене в економічне життя внаслідок його глобалізації. Так, акціонерному товариству відповідає поняття "joint stock bussines corporations". Проте слід мати на увазі, що така назва стосується підприємницького акціонерного товариства. Крім того, корпораціями називають і неприбуткові організації ("non-profit corporations"), а також урядові корпорації ("government corporations") [2, с. 14].

Ряд науковців вважають, що базове поняття "корпорація" з'явилося ще з часів древньоримської цивілізації й дотепер означає існування низки різних об'єднань підприємницького, професійного та іншого типів, що виникли й інституціоналізувалися у ході суспільно-економічної еволюції. В економічній та правовій літературі бракує чіткого визначення цього поняття. Зазначимо, що в англійській інтерпретації термін "корпорація", окрім значення окремої юридичної особи, має й інше значення – "велика група компаній" [8, с. 104]. В американському та німецькому економічному лексиконі під цим змістом розуміється термін "концерн".

Між тим, сучасне використання зазначеного терміну має істотні відмінності в основних правових системах розвинених країн. В англосаксонській системі права (поширеній у США, Великій Британії, Канаді, Австралії, ПАР, Ізраїлі) корпорація (corporation) ототожнюється з акціонерними товариствами. Це означає, що корпоративна форма підприємства жорстко виокремлюється серед товариств, які формуються шляхом об'єднання осіб, а не капіталів (наприклад, повних і командитних товариств, виробничих кооперативів). У цьому є глибокий економічний зміст, адже об'єднання капіталів допускає обмежену відповідальність власників та гранично можливий розподіл їхніх прав власності, зокрема, делегування функцій управління капіталом найманим менеджерам. Ці дві взаємопов'язані риси найадекватніше відображають сутність та економічну природу корпорацій у формі акціонерних товариств. Отже, за англосаксонською системою права корпорація репрезентує один із трьох секторів економіки поряд із одноосібними володіннями та товариствами. Таке розуміння даної категорії є найпоширенішим серед фахівців.

На відміну від англосаксонського підходу, у системі континентального (громадянського) права (поширеній у більшості західноєвропейських країн та Японії) поняття "корпорація" має ширший зміст. Тут прийнято до корпоративного сектору відносити як акціонерні товариства, так і товариства з обмеженою відповідальністю. Так,

наприклад, у ФРН товариства з акціонерним капіталом та товариства з обмеженою відповідальністю вважаються акціонерними компаніями (Aktiengesellschaft, AG). Те ж саме має місце у Франції, де корпорації традиційно називають анонімними товариствами (Societe anonyme) [2, с. 15]. Як бачимо, така правова система віддає певний пріоритет все ж таки принципу обмеженої майнової відповідальності учасників товариства, хоча й такий підхід має свій економічний сенс: частина неакціонованих товариств з обмеженою відповідальністю, яку реально неможливо виокремити, також функціонує із системою управління, відособленою від власності.

Отже, при усіх відмінностях у правових базах розвинутих країн основна розмежувальна лінія між корпоративним і некорпоративним сектором пролягає у відділенні функцій розпорядження й обмеженої відповідальності [2, с. 15].

Розглянемо існуючі наукові підходи закордонних вчених щодо визначення сутності поняття "корпорація".

Так, П. Самуельсон і В. Нордхауз визначають корпорацію як "юридичну особу, яка може самостійно продавати і купувати, позичати гроші, виготовляти товари й послуги та вступати у контрактні відносини; має право обмеженої відповідальності, у відповідності з яким інвестиції кожного із власників корпорації обмежені жорстко певним розміром" [7, с. 18]. Американські науковці Р. Тьюлз та Е. Бредлі визначають, що корпорація – підприємницька організація, визнана юридичною особою, яка має обмежену відповідальність і необмежений термін існування та засновується на основі статуту, схваленного комісаром у справах корпорацій штату. Права й обов'язки корпорації регламентуються її статутом та місцевим і федеральним законодавством. Корпорація контролюється акціонерами, що мають право голосу, які обирають директорів, а ті у свою чергу, призначають інших керівних осіб [7, с. 18].

В українській правовій базі поняття корпорації істотно відрізняється від загальноприйнятого у світовій практиці. Відповідно до чинного законодавства, зокрема, Закону України "Про підприємства в Україні" (1991 р.), корпорації трактуються як "договірні об'єднання, створювані на основі поєднання виробничих, наукових та комерційних інтересів, з делегуванням окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників" [2, с. 15]. Закон України "Про господарські товариства" (1991 р.) містить перелік господарських товариств, до яких, зокрема, віднесені й акціонерні товариства, проте корпорація там не згадується. Закон України "Про банки і банківську діяльність", прийнятий у новій редакції та введений в дію з початку 2001 р., регламентує створення банківських корпорацій як одного з типів банківських об'єднань, створюваного у вигляді юридичної особи (банку) на акціонерній основі. Закон України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)", котрий набрав чинності у тому ж році, уже прямо трактує інвестиційний фонд як корпоративну структуру акціонерного типу [9]. Отже, варто зауважити, що правове поле України є невизначеним щодо корпорації та ідентифікації цього поняття з акціонерним товариством.

У сучасному економічному середовищі корпорація – найбільш розповсюджена форма організації підприємницької діяльності. Водночас, під корпорацією розуміють підприємство або фірму, що має форму юридичної особи, де відповідальність кожного власника обмежена його внеском у дане підприємство, інші дослідники визначають її просто як товариство, засноване на паях. Доцільно мати на увазі, що серед українських науковців існують також розбіжності у трактуванні поняття "корпорація". Приведемо деякі з них.

Так, наприклад, А. Сірко дає таке визначення: корпорація – це засноване на дольовій участі у капіталі об'єднання, юридичні права та зобов'язання якого відособлені від прав та зобов'язань його учасників [7, с. 17]. С. Румянцев зазначає, що "корпорації є юридичними особами, які мають повну господарську самостійність у питаннях вибору форми управління, реалізації продукції, встановлення цін і оплати праці, використання чистого прибутку й несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями усіма активами" [6, с. 19]. О.Поважний, провівши детальне дослідження поняття корпорації, надав таке формулювання цього терміну: "Корпорація – договірне господарське об'єднання, створене на основі загальних економічних інтересів виробничих працівників і акціонерів для одержання максимального прибутку від виробничої діяльності і вкладених інвестицій" [5, с. 21]. Тоді, як Д. Задохайло розглядає корпорацію як господарське товариство (ГТ) [3, с. 22], а М.Гридіна та О. Гладунов – як акціонерне товариство (АТ) [7, с. 22]. О. Рудінська при аналізі цілей та функцій корпорацій розкриває це поняття як інтегрований інвестиційний інститут, спрямований на забезпечення розширеного відтворення капіталу за рахунок вкладень у великомащтабне виробництво конкурентоспроможної і, як правило, експортно орієнтованої продукції [7, с. 22]. В. Євтушевський при визначенні об'єкта корпоративного управління зазначив, що до корпорацій відносяться акціонерні товариства та частина ТОВ, в яких управління відділене від власності [2, с. 16].

Отже, розглянувши незалежні погляди вітчизняних фахівців на визначення терміну "корпорація" ми дійшли до такого висновку. У вузькому розумінні "корпорація" – договірне господарське об'єднання підприємців або громадян, створене на основі поєднання загальних економічних інтересів учасників для одержання максимального фінансового результату від його діяльності. У широкому розумінні "корпорація" – договірне господарське об'єднання підприємств, створене на основі поєднання загальних економічних інтересів для одержання максимального прибутку від господарської діяльності та вкладених інвестицій. На нашу думку, таке визначення більш точно відображає сутність

поняття "корпорація" та відповідає його трактовці, що застосовується у світовій практиці.

Висновки і перспективи подальших розробок. На основі проведеного аналізу можна зробити наступні висновки:

1. Результати порівняльного аналізу розкритих понять "корпорація" і "корпоративне управління" вітчизняними і зарубіжними вченими свідчать про існування певної невизначеності у їх поглядах. На основі проведеного дослідження було визначено, що для зручності вивчення теоретичної сутності корпоративного управління, його слід розглядати в чотирьох взаємопов'язаних системах.

2. Стосовно теоретичного змісту терміну корпоративне управління, зазначаємо, що уточнення його сутності відбулося за рахунок більш широкого його розуміння як системи відносин між власниками акціонерного товариства.

Розглянувши різні погляди вітчизняних і зарубіжних науковців до визначення терміну "корпорація", варто зазначити, що її доцільно визначати базуючись на двох напрямках. Отже, у вузькому розумінні "корпорація" – базується на досягненні максимального прибутку від діяльності договірного господарського об'єднання підприємств. Широке розуміння корпорації – передбачає поєднання загальних економічних інтересів договірного господарського об'єднання підприємств для одержання максимального прибутку.

Вищевказане свідчить, що існує ще багато аспектів у даній проблематиці, які потребують подальшого наукового дослідження.

1. Ансофф І. Новая корпоративная стратегия: Пер. с англ. – СПб., 1999. 2. Євтушевський В.А. Основи корпоративного управління: Навч. посіб. – К., 2002. 3. Задохайло Д.В., Кібенко О.Р., Назарова Г.В. Корпоративне управління. – Харків, 2003. 4. Михайленко І.П. Проблеми реформування корпоративного сектору в Україні // Теоретичні та прикладні питання економіки: Зб. наукових праць. – Вип. 8. – К., 2005. 5. Поважний А.С. Трансформационные процессы корпоративного управления / НАН Украины. Ин-т экономики пром-ти. – Донецк, 2001. 6. Румянцев С.А. Українська модель корпоративного управління: становлення та розвиток. – К., 2003. 7. Сірко А.В. Корпоративний сектор: структура, місце та роль в сучасній економіці // Вісник ВПІ. Серія "Економіка, менеджмент та екологія". – 2004. – №4. 8. Oxford Dictionary of Business English / Ed. by Tuck A. – Oxford: Oxford University Press, 1993. 9. <http://www.zakon.rada.gov.ua>

Надійшла до редколегії 26.11.2007

Д. Чеберкус, асп.

ЕВОЛЮЦІЯ ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВТОВАРИСТВА НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Стаття присвячена проблемі пошуку ефективних підходів до організації процесу формування та реалізації державної інноваційної політики. Автором проаналізовано еволюцію підходів до провадження інноваційної політики в країнах Європейського Співтовариства та з урахуванням сучасних особливостей вітчизняної системи державного управління запропоновано концептуальне бачення організаційного механізму формування та реалізації державної інноваційної політики в Україні.

The article concerns the problem of working out the adequate approach to implement national innovation policy. The evolution of innovation policy in EU countries is scrutinized. The Concept of national innovation policy institutional model is proposed considering specifics of national government system.

Постановка проблеми. В Україні за роки незалежності через непослідовність у проведенні та низьку ефективність науково-технологічної та інноваційної політики спостерігаються тенденції до закріплення технологічного відставання від розвинених країн, і, як наслідок, низький рівень інноваційної активності підприємств, гальмування розвитку високотехнологічних галузей промисловості та зниження конкурентоспроможності національної економіки.

Курс на інноваційний розвиток економіки України було визначено ще у затвердженій Указом Президента України від 11.06.1998 року N 615/1998 "Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу". Обрання такого

курсу означало, що головним джерелом стійкого економічного зростання, мають стати нові наукові знання, їх продукування, комерційне застосування та отриманий технологічний досвід. Відсутність системних підходів до здійснюваних державою заходів щодо реалізації науково-технічного та інноваційного потенціалу національної економіки досі залишаються основною проблемою становлення інноваційної моделі розвитку економіки.

Аналіз досліджень та публікацій з окресленої проблеми. Питання теоретичного обґрунтування необхідності системного формування та реалізації державної інноваційної політики та методологічного забезпечення розвитку національних інноваційних систем, при-